

החברותא

החברותא בטען פנימי לחברים גליון מס 277 בס"ד ערש"ק פר' תנו"מ (רי"ת ציור) ל' ניסן תשס"ו

פנינים יקרים

אשה כי תזריע וילדה זכר (י"ב, ב') כשהאדם עצמו עושה תחבולה להתעורר בתפלה נקרא זכר, מוחין דדכורא, מה שאין כן יש שלפעמים מעוררין אותו מלמעלה, שמעצמו נתעורר בבכיה וכיוצ"ב זה נקרא אשה מוחין דנוקבא ואז ח"ו תפלתו תהיה לחטאה, התקנה לזה שיתחרד האדם בזכרו שלא התעורר בעצמו רק שהוצרך לעוררו תחילה מלמעלה ויבכה על בכיה ראשונה שבאה מעצמו, ואז נהפך מיין נוקבין למיין זכורין ונעשה זכר ודפח"ת.

אשה כי תזריע (י"ב, ב') רש"י מביא את המדרש כשם שיצירתו של אדם אחר כל בהמה, חיה ועוף כך תורתו מתפרשת אחר תורת חיה ועוף. איתא בספרי: אדם כי יהיה בעור בשרו נגע צרעת, בעור ולא בבשר, וכתב הרמב"ם שלא נראו מראות אלו בשום אומה ולשון ולא בבהמה וחיה, והנה כשמשים אל לבו על מה הנגעים באים שהוא בודאי אינו כי אם ע"י איזה חטא ומקבל על עצמו מאז והלאה שלא יעשה עוד אזי האדם מדבק את הדבר לשורשו ואז נעשה מהנגע חלוקא דרבנן כי הוא עצם הטוב וזהו כולו הפך לבן טהור הוא הגם כי לבן הוא אחד מסימני הטומאה, נמצא כאשר מתבונן האדם שהנגעים שהם למטה מכל בהמה חיה ועוף עי"ז שישים אל לבו לתקן ולהעלות את עצמו כולו הפך לבן טהור הוא למעלה לשרשו. (מתוך אוהב ישראל)

אשה כי תזריע וכו' (י"ב, ב') במד"ר אמר ר' שמלאי כשם שיצירתו של אדם אחר בהמה וכו' כך תורתו אחר בהמה וכו' הה"ד זאת תורת הבהמה ואח"כ אשה כי תזריע עכ"ל. פירושו שיתבונן האדם וילמוד מוסר והשכל כי מותר האדם מן הבהמה אין רק כזה שהוא 'אין' ר"ת אבל יש נשמה כך תורתו הוא שמתחרט ומתודה שהרגיל עצמו לעשותו כמעשה בהמה.

אדם כי יהיה בעור בשרו וגו' (י"ג, ב') הנה ידוע אמו"ל (בבא-מציעא קיב) אתם קרוים אדם ולא עכו"ם והמעם כי עיקר תוקף ישראל חוקם והדרם הוא מחמת שיש ביניהם אחדות ומקיימים ואהבת לרעך כמוך, וכמו שהיה ביציא"מ וכמו שהיה במתן תורה כמש"כ ויחן שם ישראל כנגד ההר ופרש"י כאיש אחד בלב אחד עי"ז נעשה התנגדות ליציא"ר שנקרא הר.

והובא אל אהרן הכהן (י"ג, ב') למה מביאים את המצורע אל אהרן הכהן? ענה על כך רבינו חיים ויטאל זצ"ל (בספרו עץ הדעת טוב) חז"ל אמרו שמצורע נוטריקון "מוציא רע" כלומר מוציא לשה"ר וגרם רע. יובא אל אהרן הכהן שהוא אוהב שלום ורודף שלום שידריך אותו כיצד לשנות מדותיו להרבות אהבה אחוה ושלוש וכו'.

ולא פשה הנגע בעור וטהרו הכהן (י"ג, ו') אם הנגע אינו פשה שאינו נובע מהתגדלות וגאווה אז וטהרו הכהן יכול הצדיק לטהרו.

כולו הפך לבן טהור הוא (י"ג, יג') שער לבן הוא כידוע סימן טומאה, מדוע אם כן כאשר כולו הפך לבן טהור הוא, ברם לאחר התבוננות נוכח ללמוד מכאן עד כמה מתועבת מדת הגאווה וכנגדה עד כמה רצויה לפניו יתב"ש מדת ההכנעה והענוה. המצורע שרק נראה בכמה מקומות בודדים כגופו במצב כזה יכול לחשוב אולי מקרה הוא. אולם כשפשה בכל גופו בודאי ישבר לבו בקרבו וכשם שנכנע אחאב מלך ישראל יכנע גם הוא ולא יודקק לשלוח מוחין למחנה. בטהרתה אותו רמזה התורה שהמכה הקשה הכניעתו והיא טהרתו. (נזר יוסף)

זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו והובא אל הכהן (י"ד, ב') כלל גדול הצנע לכת עם אלקיך כי כשאדם עושה דבר בהתגלות בקל יכול לבא לידי פניה וגדלות וכו' אבל בעל תשובה שעשה עבירות בפרהסיא גם תשובתו תהיה בפרהסיא וכדי שלא לחשוש מפניות וגאווה תקנתו שילך אצל הצדיקים השלמים ואז ינצל מהפניות, וזהו מצורע מוציא רע תקנתו ב'יום' טהרתו בפרסום ובגלוי כ'יום' והובא אל הכהן וזה ימנעהו מכל פניה. (מתוך נועם אלימלך)

שיחת הרא"ש ז"ע"א ע"ק פרשת תולדות (לפנינו ב"ק). נכתב ע"י הר"ם כפ' הבית.
שכל צהמה יש

אלא טועה.

אליבא דאמת לבהמה יש במדה מסוימת ערך יותר גדול משל האדם, העובדה שיותר פשוט להשוות את הבהמה למלאך מאשר להשוות את האדם למלאך, הלא ההתקשרות של הבהמה אל הרבש"ע הינה התקשרות טבעית בין נברא לבורא כמו ההתקשרות הטבעית של המלאך אל הרבש"ע. הבהמה נברא והמלאך נברא, בזה שהבהמה נבראה להיות בהמה אינה מורידה מערכה בהיותה נברא, לעומת מעמדו של המלאך כנברא. וכמו שלמלאך אין מציאות של בחירה כך לבהמה אין מציאות של בחירה. כך שהבהמה מקושרת למציאות הו"י כנברא כלפי הבורא כמו שהמלאך מקושר לרבש"ע כנברא כלפי הבורא.

מפרשת בלעם אנו למדין שיש לבהמה התקשרות בורא יותר ממה שיש לאדם, האתון של בלעם ראה את מלאך ה' יותר ממה שבלעם בעצמו ראה. פרשת בלעם מהוה בשבילנו דוגמא כללית בכל מציאות החיים שהבהמה מקושרת בטבעיותה לרבש"ע יותר ממה שהאדם בגשמיותו מסוגל להיות מקושר לרבש"ע דרך הבחירה שלו, ולכך יותר נכון להשוות את הבהמה למלאך מאשר להשוות את האדם למלאך (אמר הכותב: עיין ברש"י בפרשת בלק (כז, כג) שכותב בזלה"ק ותרא האתון, והוא (בלעם) לא ראה, שנתן הקב"ה רשות לבהמה לראות יותר מן האדם שמתוך שיש בו דעת תטרף דעתו כשיראה מוזיקים, עכ"ל. דברי רש"י עולה לכאורה בקנה אחד עם הדברים האמורים (לעיל).

והנה כח הבהמה להיות בדומה למלאך הוא בשעה שהוא במציאות האמיתית "בהמה", לו יצויר אם הבהמה לא תראה את עצמה בהמה לא ניתן להשוות אותה למלאך כי ההשוואה

המלאך, האדם, והבהמה, היינו הך. כולם נבראים של הרבש"ע, כלפי שמיא אין כל הבדל בין אם הנברא נקרא מלאך, בין אם הנברא נקרא אדם, לבין אם הנברא נקרא בהמה, ההבדל בין הנבראים הם כלפי עצמם, המלאך שט בשליחותו של הקב"ה בכל העולמות. האדם טובל במקואות (הער פלוטשקעט זאך אין מקוה און שרייט לכבוד שבת קודש - הוא מקשקש במקוה וצועק לכבוד שבת קודש), והבהמה מקשקשת בזנבה להנאתה, האם אנו מסוגלים להבחין בהבדל בין הקשקוש של האדם במקוה לבין הקשקוש של הבהמה להנאתה? שניהם נהנים שניהם משלימים לעצמם את סיפוק החיים, בפועל ממש שניהם מגושמים שניהם מחפשים הנאה גופנית ושניהם רוצים לנצל את תוכלת החיים והאמצעים הטבעיים העומדים כדי להשלים את הסיפוק.

ההבדל הבולט שיש בין האדם לבהמה הוא בזה שלבהמה אין שכל להבין מה שהיא עושה וכל מעשיה המה חלק ממערכת הטבעי שבבריאה, משא"כ לאדם יש שכל להבין מה שעושה אלא שבטפשותו הוא מנסה לנצל את השכל בכדי להלביש כתר על עצמו ולומר: איך בין גיגיינגען אין מקוה איך האב זיך מטהר גווען לכבוד שבת און העס קומט מיר א גרוסער שכר פאר מיין ויכטיקע פעולה (הלכתי למקוה טהרתי את עצמי ומגיע לי שכר גדול על פעולתי החשובה) בו בזמן שבפועל ממש אינו שונה מהבהמה, הראיה הנכונה והאמיתית של האדם הוא המביאו להבין בשכלו שהוא בהמה ושאינו כל הבדל בין הקשקוש במקוה לבין הקשקוש זנבה של הבהמה. השכל והידיעה אינו משנה את המציאות ומי שמנסה לחשוב אחרת אינו

למלאך הוא בטבעיות האמיתית של הנבראים, ואם אינה מתחברת לטבעיות האמיתית של עצמה איך תתחבר לרבש"ע כנברא אל הבורא? כן גם אצל האדם, אם בכח השכל שלו מבין שהוא בהמה יש מקום להתקשרות בורא מתוך הבהמיות שלו כמו הבהמה שמתחברת לרבש"ע מתוך הבהמיות שלו. [ואז יש גם השתוות למלאך]. אבל אם האדם מנצל את השכל שלו שלא לראות את הבהמיות שלו אין לו כל סכוי להגיע להתקשרות בורא בכל צורה שהיא.

הראש"ש זיע"א המשיך והסביר: מכיון שלאדם יש שכל, לאדם יש בחירה לכאורה צריך להיות היכולת באדם להגיע להתקשרות בורא יותר מאשר למלאך וכ"ש יותר מאשר לבהמה, אלא שמחמת חטא אדה"ר והחטאים של הדורות הבאים אחריו התגשם מאד עולמו של האדם וכתוצאה מכך הבחירה והשכל של האדם מוקפת אינטרסים גשמיים שהם הנאות גופניות. ולכך אף בשעה שעוסק בדברים שלכאורה הם רוחניים כמו הטבילה במקוה לכבוד ש"ק בכל זאת מתחבר האדם לגופניות של החומר המגשמים את הדברים הנעשים, כך שהטבילה שלו במקוה הנקראת טהרה דומה אצלו לקשקוש של הבהמה להנאתה. ואין דרך אחרת שתאפשר לאדם להגיע לידי דבקות בורא רק בזה שיכיר את הבהמיות שלו, ובכח הבהמיות שלו שהוא ה"נברא" האמיתי יגיע להתקשרות בורא בדומה לבהמה ולמלאך המגיעים להתקשרות בורא כמשנת"ל.

עוד הוסיף הראש"ש להבהיר שהכרת הבהמיות של האדם צריכה להעשות בפשטות גמורה והיא: לראות כל פעולה שנעשית לכאורה ע"י האדם מכח הבחירה והשכל שאינו אלא מכח מציאות השי"ת שהוא החושב שהוא העושה כי הוא הבורא ואנו הנבראים וכל מה שנעשה אין זה מכוחנו. וכמו שהבהמה כנברא עושה מה

שהיא עושה כחלק ממציאות ה'בורא כך האדם כנברא עושה מה שעושה, ואחרי ככלות הכל לית ליה מגרמי כלום הכל חלק ממציאות ה'בורא. אם הכרת הבהמיות לא נעשית בפשטות גמורה, והאדם מנצל את כח הבחירה והשכל להתעמק בהבנה שכלית ולהתפעל בזה שמכיר שאני בהמה, אז הכרת הבהמיות אינה הכרה אמיתית, כי בפועל אינה אלא הכרה שכלית שהוא מבין שהוא בהמה, הבנה זו אינה מאפשרת לו להיות מה שהוא באמת בהמה. כי רואה את השכל לנגד עיניו ובשכלו מכיר שהוא בהמה, במצב כזה לא השיג שום דבר כי אין בזה שום ביטול לרבש"ע ואין בזה כל שייכות עם התקשרות ודבקות בורא: כי הרי סוף סוף רואה את עצמו כמוישה גרויס (כמשה הגדול) שהגיע להשגים גבוהים הוא מכיר את הבהמיות שלו....

האדם כשעושה איזה פעולה אינו יכול לדעת אם הפעולה הזאת נחשבת כפעולה טובה או להיפך ח"ו. הלא לא ניתן להפעיל את השכל ולבדוק דרכו את תוכן מעשינו הטובה היא או רעה ח"ו כי השכל תפקידו להראות את הבהמיות שלו. נמצא לפי זה ש-אשרי אדם מפחד תמיד (משלי כח) כלומר שתמיד נהיה בפחד אם אני עושה דברים טובים או להיפך ח"ו. וכאשר חי עם הפחד ורואה את הבהמיות שלו אזי כל פעולה ופעולה הבאה מתוך מצבו של האדם נראית כסיבה מן השמים. ודרך הסיבה מתחבר אל מסובב הסיבות שהוא קוב"ה ומגיע להתקרבות בורא מתוך הבהמיות שלו כמו התקשרות בורא של הבהמה מתוך הבהמיות שלה וכמו המלאך בנברא שלו.

המגיע להתקשרות בורא מתוך הכרת הבהמיות שלו דרך הסיבות המחוברות אותו אל מסובב הסיבות. מגיע בעצם לשלמות הפרט, ובדרכו מקרב את הבריאה לשלמותו. אמנם אין דעת האדם סובלו ולכן האדם גם

ולהוריד ערכנו בעיני עצמנו או בעיני הסובבים שלנו, תשובה זו אינה נכונה כלל. אדרבה רק בזכות הכרת הבהמיות שלנו יש סכוי שיהיה התקשרות בורא ביסוד האמונה כנ"ל, הרא"ש התבדח בסוף דבריו ובהגוי מצחיק ובדחני חזר על המילה "שכל בהמה יש", "שכל בהמה יש", וכו' את דבריו הטעים באמרו כשאחד רוצה לעקוץ מילולי את הזולת מפנה אצבעו אליו באמרו שיש לו שכל של בהמה. ואני אומר לכם שכל בהמה יש, אם אתם תבינו שהשכל שלכם היא בהמה אז תגיעו לדבקות בורא שהוא היש האמיתי. ברור שמהלך כזה קשה מאד מפני שהאדם בשכלו ובבחירתו רוצה להרגיש משהו, אחרת מלהכיר בבהמיות שלו, אך כל זמן שאנו בגלות אין דרך אחרת מאשר להכיר בבהמיות שלו ולחיות באמונה הפשוטה כדברי חבקוק הנביא וצדיק באמונתו יחיה. ורק בשלמות הבריאה יבא לבטוי החלק הנשמתית חלק ממציאות האדם.

בשעה שמגיע לשלמות הנ"ל אינו מודע בכלל שאכן הגיע לשלמות. מצב זה הוא מרחמיו של הקב"ה החפץ בטובתו של האדם שיוכל להשאר במעמדו במידת השלמות ולא ליפול, כי באם יכיר האדם בהכרה המינימלית ביותר שאכן הגיע לאיזה מדה של שלמות הוא עלול להחליק מלמעלה למטה מאיגרא רמה לבירא עמיקתא לתוך השאול התחתית ולהיות בריסוק איברים ממש, ולכן ברחמי השי"ת אף שהגיע האדם מתוך הכרת הבהמיות שלו להתקשרות בורא בכ"ז עדיין ממשיך להיות בהכרת הבהמיות שלו מבלי שיכיר כלל שבכח הנשמה שניתנה בו נמצא בדבקות בורא, בשורש העליון, סמוך לכסא הכבוד.

וזהו "יסוד האמונה" אשר בצד אחד רואה בשכלו שהוא בהמה ומצד שני הוא מאמין שהוא כנברא קשור לבורא כבהמה וכמלאך.

בסיום דבריו פנה אלינו הרא"ש זיע"א ואמר: אתם חושבים שאם אנחנו מתבקשים להכיר בבהמיות שלנו רוצים לכאורה להשפיל אותנו

שהשמחה במעונם

הר"ר אברהם משה קיפר ומשפ' להולדת הנכדה

משפ' גולדשטיין להולדת הנכדה

הר"ר דוד גולדשטיין ומשפ' להולדת הבת

הר"ר שלמה ב'בס ומשפ' להולדת הבת

לעילוי נשמות

מרת ח'י' רבקה דבורה ע"ה ב"ר אהרן ז"ל נלב"ע כ"ח ניסן
ת. נ. צ. ב. ה.

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

י"ל ע"י
משרכת החברותא
רח' שני 3
02 - 5829688 ☎
02 - 5325477 :dps
ת.ד. 5080
ירושלים 91050